

God nok?

Om den fådelte skolen, faglig og sosialt.

Bente Gaukstad

Høgskolen i **Hedmark**

Bacheloroppgave, LUNA

HØGSKOLEN I HEDMARK

Våren 2013

Norsk sammendrag

Tittel: God nok?

Forfatter: Bente Gaukstad

År: 2013

Sider: 33

Emneord: Fådelte skole, faglig og sosial læring, kvalitet på lærer, klassestørrelse, aldersblanding.

Sammendrag:

I denne oppgaven har jeg sett på hvordan det er å være lærer i fådelte skole, og hvilket syn lærere har på elevenes faglige og sosiale læring. På grunnlag av intervjuer og teori om emnet sitter jeg igjen med at det er kvaliteten på læreren som er viktigste faktor for elevenes læring og utvikling faglig og sosialt, at klassestørrelse har noe å si, og at aldersblanding er en fin måte å sosialisere elevene på ved at de må sosialisere seg på tvers av trinn. Jeg har kommet fram til den konklusjon at lærere som jobber i den fådelte skolen må være av god kvalitet, kunne undervise i alle fag og like å jobbe alene. Klassestørrelse har noe å si for undervisningen og tilpasset opplæring, og har en del å si når det kommer til det å hjelpe elever og se hver enkelt elev i løpet av skoledagen.

Engelsk sammendrag (abstract)

Title: Good enough?

Authors: Bente Gaukstad

Year: 2013

Pages: 33

Keywords: small rural schools, academic and social skills, quality of teacher, class size.

Summary:

In this paper I have explored what it's like to teach in small rural schools, and in which ways these teachers view the development of their pupils' academic and social skills. Based on interviews as well as theory concerning the matter, I have come to the result that the quality of the teacher is the most important factor in determining the pupils' academic and social learning and development. The number of pupils per class is an important factor, and mixing pupils of different ages is a good way to give the pupils skills in socializing across age gaps. My final conclusion is that teachers employed at small rural schools ideally should be of good quality, be able to teach all subjects, and enjoy working independently. The number of pupils per class has a certain affect for teaching and for adapting education, and has an effect when it comes to helping pupils and seeing each pupil every day.

Forord

Denne oppgaven ble til når jeg skulle velge tema for bacheloroppgaven, da jeg tok det emnet som først dukket opp i tankene mine, og noe som jeg synes er interessant. Det å undersøke om den fådelte skolen er av god nok kvalitet i forhold til de vanlig større skolene synes jeg er et tema som kunne være spennende å skrive en oppgave om.

Målet mitt med oppgaven var å se på hvordan det er å være lærer i den fådelte skolen, og om den faglige og sosiale utdanningen er tilstrekkelig nok for elevene.

Under arbeidet har det vært ganske greit å finne teori, men skulle gjerne hatt mer forskning på området som jeg kunne brukt i oppgaven.

Jeg vil takke til lærerne på den fådelte skolen på Østlandet, hvor jeg intervjuet tre lærer, for gode svar, og for at de var så positive til å stille opp til intervju.

Jeg vil også takke veileder Arne Jordet for gode tips underveis i skriveingen og for god veiledning på oppgaven.

Birstrand, mai 2013

Bente Gaukstad

Innhold

NORSK SAMMENDRAG	2
ENGELSK SAMMENDRAG (ABSTRACT).....	3
FORORD	4
INNHold	5
1. DEN FÅDELTE SKOLEN	8
1.1 PROBLEMSTILLING	8
1.2 FÅDELT SKOLE	9
1.3 OPPBYGGING AV OPPGAVEN.....	9
2. TEORI.....	10
2.1 SMÅ SKOLER	10
2.1.1 <i>Hva er en liten skole?</i>	10
2.1.2 <i>God nok?</i>	10
2.1.3 <i>Aldersblanding</i>	11
2.2 LÆRERTETTHET OG KLASSESTØRRELSE	12
2.2.1 <i>Lærertetthet</i>	12
2.2.2 <i>Klassestørrelse – hvilken effekt har det på læringsutbyttet?</i>	12
2.3 LÆRERKVALITET.....	13
2.4 SOSIALISERING I DEN FÅDELTE SKOLEN	14
2.4.1 <i>Identitetsdanning</i>	14
2.4.2 <i>Sosialisering og jevnaldrenes betydning</i>	14
2.5 FAGLIG DANNING	15
2.5.1 <i>Tilpasset opplæring</i>	16
3. METODE	17

3.1	INTERVJU SOM METODE.....	17
3.2	HVORDAN INTERVJUENE FOREGIKK	17
3.3	PÅLITELIG OG TROVERDIG?	18
4.	PRESENTASJON AV RESULTATER	19
4.1	LITT OM SKOLEN	19
4.2	LÆRERPERSPEKTIVET.....	19
4.2.1	<i>Kvaliteter i det daglige arbeidet i fådelt skole .....</i>	<i>19</i>
4.2.2	<i>Utfordringer i den fådelte skolen .....</i>	<i>19</i>
4.2.3	<i>Klassestørrelse .....</i>	<i>20</i>
4.2.4	<i>Nyutdanna lærere.....</i>	<i>20</i>
4.2.5	<i>Fagmiljø.....</i>	<i>20</i>
4.2.6	<i>Elevenes nivå.....</i>	<i>21</i>
4.3	SOSIALISERING.....	21
4.3.1	<i>Identitetsdannelse.....</i>	<i>21</i>
4.3.2	<i>Aldersblanding .....</i>	<i>22</i>
4.4	HVA TENKER LÆRERNE RUNDT DET Å VÆRE ELEV I FÅDELT SKOLE.....	22
4.4.1	<i>Lærertetthet .....</i>	<i>23</i>
4.5	RAMMEFAKTORER.....	23
4.5.1	<i>Tilpasset opplæring .....</i>	<i>23</i>
5.	DRØFTING AV RESULTATER I LYS AV TEORI	25
5.1	KLASSESTØRRELSE OG LÆRERTETTHET	25
5.2	LÆRERKVALITET.....	25
5.3	SOSIALT	26
5.4	FAGLIG.....	27

6.	OPPSUMMERING	28
7.	LITTERATURLISTE	30
8.	VEDLEGG	32
8.1	INTERVJUGUIDE	32

1. Den fådelte skolen

I distrikts-Norge er det flere fådelte skoler, dvs. skoler som har få elever og derfor må ha flere trinn i samme klasserom. Mye pga. bosettingsmønstre og store avstander har de fådelte skolene vært viktige for at barn skal ha skole i nærmiljøet og slippe å reise langt med buss, båt og tog. I dagens samfunn blir flere fådelte skoler lagt ned og skolene sentraliseres til større steder. Med denne problematikken i tankene, vil jeg i denne oppgaven se nærmere på hvilke faktorer som spiller inn i lærerrollen og hvilket syn lærerne har på den fådelte skolen med tanke på elevenes læring. Grunnen til at jeg valgte å se nærmere på dette temaet er fordi jeg mener jeg vil dra nytte av det jeg presenterer i oppgaven som fremtidig lærer. Formålet mitt med oppgaven er å se på hvordan det er å jobbe som lærer på en liten skole, og finne ut hva lærere tenker rundt skoledagen til elevene. Jeg tror også det kan være en fordel å vite litt om hvordan det fungerer å arbeide i små grupper, noe man kan komme borti på større skoler og. Aldersblanding i klasserommet er et interessant perspektiv for å sosialisere og lære, så dette vil jeg også se nærmere på i oppgaven. Aldersblanding kan sies å være en sosialdynamikk som avviker fra den aldershomogene inndelingen vi ellers finner i norsk skole ved at det er flere alderstrinn i samme klasserom.

1.1 Problemstilling

Problemstillingen jeg har valgt er:

- Hvordan er det å være lærer i fådelt skole, og hvordan oppfatter lærere den faglige og sosiale kvaliteten på opplæringen?

Jeg har valgt å fokusere på lærernes perspektiver angående fådelt skole, og hvordan deres oppfattelse av det sosiale og faglige er. En svakhet ved oppgaven er at jeg mangler elevstemmen angående temaet som kunne gitt mer direkte informasjon om å være elev i fådelt skole, men med tanke på oppgavens lengde og avgrensning av oppgave valgte jeg kun å fokusere på lærerperspektivet.

1.2 Fådelte skole

I oppgaven vil jeg bruke begrepet fådelte skole som i denne oppgaven betyr en skole der det er aldersblandete klasser, hvor flere trinn er samlet i samme klasserom og har noen fag felles. Den fådelte skolen kan være udelt, todelt og tredelt. Med dette menes det at skolen kan være så liten at den ikke er delt i det hele tatt, og alle trinn er i samme rom, at skolen er delt inn i småskole og storskole eller delt inn slik at det er to til tre trinn i samme klasserom.

1.3 Oppbygging av oppgaven

Jeg har valgt å skrive en empirisk oppgave, hvor teori og resultater fra forskning vil bli drøftet. I kapittel 2 har jeg valgt å ha et teorikapittel hvor jeg presenterer teoristoffet jeg vil drøfte senere i oppgaven. Her presenterer jeg teori jeg mener er relevant for problemstillingen min. Videre har jeg i kapittel 3 skrevet hvilken metode jeg har brukt og hvorfor. I kapittel 4 presenterer jeg resultatene fra intervjuene, hvor jeg deler det inn i kategorier. Deretter i kapittel 5 drøfter jeg resultatene opp mot teoristoffet jeg presenterte i kapittel 2. Til sist en oppsummering der jeg prøver å samle trådene fra det som er presentert i oppgaven. Litteratur og vedlegg vil komme til slutt. Jeg har delt inn i kategorier under kapitteloverskrifter for å få en grei struktur, og for at leser lettere skal kunne følge med i teksten. Det blir en naturlig rekkefølge, og det er lettere å disponere oppgaven når man har disse kapitteloverskriftene å følge.

2. Teori

I dette kapittelet vil det bli presentert teori angående fådelte skoler. For å nyansere språket i oppgaven vil også begrepet små skoler bli brukt. Videre vil teori om sosialisering, aldersblanding, identitet og jevnaldrenes betydning bli presentert.

2.1 Små skoler

Her vil jeg presentere litt fakta om små skoler, elevtall og litt om hva forskningen sier om den fådelte skolen.

2.1.1 Hva er en liten skole?

Karl Jan Solstad er en av de sentrale forskerne som har bidratt til å sette søkelyset på de små skolers rolle og funksjon i Norge. Han omtaler små skoler som "... skolar der elevane i alt vesentleg får undervisningen i aldersblanda klasser eller grupper fordi elevtalet er for lite til å operere med berre aldershomogene klassar" (Solstad, 2009, s.187-188). Det trenger ikke nødvendigvis bety at alle klassene er for små og at alle klassene er aldersblanda på skolen, men at det ofte er det er på små skoler.

Hvor mange elever er det så på de små skolene? Solstad (2009) hevder at begrepet "små skoler" kan brukes om det som før var udelt, todelt og tredelt skoler som ikke har mer enn 50 elever. (Solstad, 2009, s.187). I følge Solstad er da små skoler de skolene som enten ikke er delt i det hele tatt, delt inn etter storskole og småskole, eller delt inn slik at det er to og tre trinn i samme klasserom. Dette er tilfelle på flere grendeskoler og skoler i små samfunn, der det er få elever på hvert trinn.

2.1.2 God nok?

Det store spørsmålet ved den fådelte skolen både politisk og pedagogisk er om den holder mål i forhold til hva som blir sett på som skolestandard i Norge. Solstad (2009) hevder at norsk og internasjonal forskning ikke kan slå fast annet enn at de små skolene er fullt på høyde med andre større skoler når det kommer til læring og utvikling hos elevene. Han konkluderer på følgende måte: "Vanlege fådelte skolar gjev gode vilkår for sosial læring".

Så ut i fra forskning på området ser det ut til at den fådelte skolen stort sett er på lik linje med større skolene både sosialt og faglig. Thomas Nordahl er en av de som stiller seg kritisk til de små skolene, og hevder at de ikke er gode nok verken ved sosial eller faglig læring. Han mener og at den fådelte skolen kan være preget av lave forventninger til elevene ved at det er få lærere og få elever. Han hevder ut i fra sin undersøkelse ”at elevene fra de små grendeskolene utvikler og får med seg en sosial og intellektuell kapital som ikke er hensiktsmessig for det videre utdanningsløpet” (Nordahl, 2007, s.45).

Når skolene ligger i nærmiljøet, som de fådelte skolene stort sett gjør, vil ungene unngå det tidstapet og inaktiviteten som skoleskyss til skoler lengre unna vil skape. (Solstad, 2009). Ungene vil få mindre tid til lekser og fritidsaktiviteter hvis skolen er langt unna nærmiljøet, noe som kan være med å bidra til at nivået faglig kan synke og de får ikke den sosiale kompetansen som skapes utenfor skolen ved fritidsaktiviteter.

2.1.3 Aldersblanding

Fådelte skoler kjennetegnes ved at de har aldersblandede klasser, hvor flere trinn er i samme klasserom og har felles undervisning. Med aldersblanding kan store forskjeller både faglig og sosialt komme til syne. Du kan ha elever som ligger på et meget høyt nivå og elever som kan ligge på et veldig lavt nivå, og det kan bli store nivåforskjeller. På små skoler er det stort sett av praktiske årsaker at det er flere trinn som går sammen. ”Aldersblanding i ulike skoleslag synes å forstås og vurderes på ulike måte, og organiseres gjerne ut fra ulike behov og begrunnelser” (Berg-Olsen, 2012). På en fådelt skole kan det ofte forekomme at det er flere trinn som har elevtall på ca 10 elever, mens andre trinn kan ha elevtall på to-tre. Bak en aldersblandet gruppe ligger det mye organisering fra skolen, og det er viktig å planlegge så elevgruppene stort sett er like store for at det skal fungerer optimalt for skolen og ikke minst for læreren.

Men et annet perspektiv som er viktig er hvordan man deler inn skolen med tanke på hvilke trinn elevene går på, kanskje det kan være lurt å ha 1.trinn alene, eller 7.trinn? Dette må nesten styres ut i fra en skoles behov, og ut i fra hva som egner seg best. På noen skoler kan det være en nødvendighet med undervisning i aldersblandet gruppe fordi det er så få elever på skolen så det blir veldig små klasser hvis de skal være aldershomogene. (Solstad, 1978). På noen skoler kan det være nødvendig å ha aldersblanding fordi det kan forekomme at det ikke er elever på ett trinn, eller at de er veldig få elever. Da vil det være naturlig at flere trinn

er i samme klasserom og har samme lærer, for at det skal bli mest mulig økonomisk og hensiktsmessig.

2.2 Lærertetthet og klassestørrelse

Under dette underkapitlet vil jeg presentere teori som omhandler forholdet mellom antall elever og antall lærere i en klasse og størrelse på klasser.

2.2.1 Lærertetthet

Når man skal definere lærertetthet, kan man definere det som forhold mellom antall elever og antall lærere eller lærerårsverk. (Utdanningsforbundet, 2011). På mindre skoler vil man ha færre elever å følge opp enn på en større skole. Man kan jo se på det som en fordel å ha færre elever for å kunne få bedre tid til hver elev, men det er ikke sikkert alle lærere benytter seg av muligheten de får ved å ha færre å følge opp. Rasmussen (2004) hevder at kommunikasjon mellom elever og lærer i all undervisning er avgjørende for læringsutbyttet til elevene. Lærerne har store muligheter til å skape relasjoner til elevene, som kan føre til god kommunikasjon med hver enkelt elev hver skoledag.

Hvis en lærer er vant med å ha større klasser kan læreren kanskje ha vanskeligheter med å omstille seg til å ha en liten klasse. Thomas Nordahl (2002) mener at det relasjonelle mellom lærer og elev har stor betydning for vekst og utvikling hos eleven. På en liten skole kan det være betydningsfullt at det er få elever på en lærer for at man kan skape disse relasjonene, men dette kan også være sårbart hvis elevene bare har én lærer som de kanskje ikke klarer å skape en god relasjon til.

2.2.2 Klassestørrelse – hvilken effekt har det på læringsutbyttet?

John Hattie (2009) viser ved sin forskning at det egentlig ikke har noen stor effekt om klassen er stor eller liten, og at en lærer helst trolig vil undervise på samme måte uansett hvor mange elever som er i klassen. Han mener og at størrelsen på klassen ikke har så stor effekt, elever som har gått i mindre klasser presterer omtrent på samme nivå som elever fra større klasser, og at læreren endrer ikke måten å undervise på selv om elevtallet er mindre.

Et forskningsprosjekt kalt STAR (Student Teacher Achievement Ratio), som ble utført i Tennessee, USA på midten av 1980-tallet viste at ved god kvalitet på læreren gir små klasser

---

på de lavere trinnene et økt læringsutbytte. Dette læringsutbyttet vil være størst dersom det er under 20 elever i klassen, og at elever som har gått i små klasser får et faglig forsprang i forhold til elever fra normalklasser, spesielt gjelder det for ressurssvake elever. Elever som har gått i klasser med lavere elevtall de første skoleårene med økt læringsutbytte vil beholde det forspranget når de kommer over i større klasser på ungdomsskole og videregående. (Utdanningsforbundet, 2011). Det vil si at i denne undersøkelsen har de kommet til den konklusjon at om læringsutbyttet har vært solid, og det har vært en lærer som har vært av god kvalitet, har det hatt stor effekt på små klasser, og at elevene vil få et forsprang i videre skoleløp.

Her har vi to kilder som sier noe av det samme, de er enige om at det er læreren som er den viktigste kilden til læring, men uenige om klassestørrelse har noe å si. Hattie hevder det ikke har noe å si med klassestørrelse fordi elevene får samme undervisning uansett hvor mange elever det er i klasserommet, mens STAR-forskningen mener at det har noe å si, og at elevene kan få et faglig forsprang i videre skoleløp.

2.3 Lærerkvalitet

På en stor skole har man mange lærere å spille på, man kan i en ideell verden bruke lærerne på sitt fagfelt, og at lærerne får undervise i det faget de behersker best. Det vil være færre lærere på en liten skole som kanskje ikke kan stille med samme brede kompetanse som man kan finne på en større skole hvor det er flere lærere og dermed større mulighet til å bruke lærerne på de områder de er sterke på. Det at man har mange lærere og kan bruke de sterke sidene til de forskjellige lærerne kan komme elevene til gode. (Karlsen, 1996 i Solstad, 2009, s.189-190).

Selv om dette kan være en fordel på større skoler at man har muligheten til å bruke lærerne på sitt felt, er det ikke nødvendigvis slik dette foregår i praksis. Det kan være flere som har spesialisert seg innen samme fag, men det er ikke nødvendigvis den læreren som er av best kvalitet som underviser alle klassene i nettopp det faget.

Blant forskere, rapporter og til dels politikere har det kommet til en enighet om at det er kvaliteten på læreren som er viktigst for elevenes læring og utvikling. Kvaliteten på læreren er den viktigste faktoren for at elevene skal få et godt læringsutbytte (Hattie, 2009). Da vil

det si at på en skole, om klassen er stor eller liten, er det læreren som er viktigste faktor for elevers læring.

2.4 Sosialisering i den fådelte skolen

Skolen er en viktig arena for å bli sosialisert og for å bygge egen identitet. Aldersblanding kan være med å fremme sosial utvikling hos elevene. De lærer å skape relasjoner til andre barn som er ulike en selv fordi de må omgås hverandre selv om de ikke er samme alder, har samme interesser og personlighet (Berg-Olsen, 2012).

2.4.1 Identitetsdanning

Skolen er en viktig del i barns utvikling av identitet. Elevene får erfaringer og opplevelser hvor den sosiale læringen er viktig. Skolens størrelse er en faktor som kan ha mye å si for det sosiale samspillet i skolegården og i klasserommet. Det å samhandle med andre elever, og lære seg hva som er normal og akseptert oppførsel når man samarbeider og snakker med andre mennesker. I en liten skole vil det være færre andre elever man må lære seg å samhandle med, så det kan være en faktor som blir litt svekket i den fådelte skolen. Det som foregår i et klasserom, på en skole hver dag vil være med å prege elevens selvoppfatning og identitet. (Nordahl og Manger, 2010). Elevene lærer seg hvordan de skal fungere sosialt, og vil endre eller opprettholde deler av sin identitet i møte med andre på samme alder. En definisjon på identitet er ”*individets bevisste og ubevisste tilknytning til - eller avvísning av seg selv, sine handlinger og følelser, sine omgivelser, sine eiendeler og sitt miljø*”(Aasen, 2003, s. 82). Identitet er noe som er under utvikling hele livet, og man vil endre seg litt etter hva andre mener, hva som er godtatt og hvordan man selv vil være ut ifra hvordan man ser andre.

2.4.2 Sosialisering og jevnaldrenes betydning

Sosialisering handler om å bli del av et samfunn og en kultur, det å passe inn med de andre og få venner er viktig i et barns liv. Det å bli godtatt og kunne samhandle med andre er en egenskap som er veldig viktig ikke bare som barn men resten av livet. (Frønes, 2006). På den fådelte skole er det ikke så mange jevnaldrende å sosialiseres med, men da kan det være fint at det er flere alderstrinn i samme klasserom. Utviklingen til en elev er ikke nødvendigvis på høyde med de som er på akkurat samme alder som en selv, det kan ofte vike med et år pluss

minus eller mer, og da kan det være fint at skolen er såpass liten at det er naturlig å leke og være med de som er enten yngre eller eldre.

Under sosialiseringprosessen er det ikke nødvendigvis de jevnaldrende som er viktigst for å bli sosialisert, men det å lære seg til å skape gode relasjoner til andre barn uavhengig av alder er en egenskap som er meget viktig i det moderne samfunnet (Frønes, 2006). Det trenger ikke være at man må sosialiseres med barn på akkurat samme alder som en selv. Men når man sosialiseres med andre barn vil man uansett få egenskapene til å kunne skape relasjoner til andre barn, og lære seg egenskaper rundt relasjonsbygging.

Nordahl på sin side mener det kan være sårbart at det er få elever, og at det i de små skolene vil være mindre sosialt utvalg av jevnaldrende å sosialisere seg med (Nordahl, 2007). Det kan være et problem at man ikke finner noen jevnaldrende man kan identifisere seg med, noe som kan være lettere å gjøre på en større skole hvor det er flere elever og dermed flere ulike identiteter.

2.5 Faglig danning

Elever ved små skoler kan ha en fordel med at de er få i klassen, og under jobbing med oppgaver og ved undervisning kan de lettere få hjelp når de trenger det, fordi læreren har færre å hjelpe. Det kan være høyere terskel for å si noe høyt i klassen på en større skole hvor man kanskje ikke kjenner alle like godt, noe som kan være lettere på en liten skole hvor man kjenner alle. Når man ikke skjønner en oppgave kan det være skummelt å si det høyt, men i en liten klasse kan det være lettere med tanke på relasjonene innenfor klasserommet (Nordahl og Manger, 2010).

Solstad (2009) hevder at elevene fra de små skolene presterer i gjennomsnitt like godt faglig som andre elever på større skoler. Nordahl (2007) på sin side mener at den fådelte skolen trenger mer kompetanse blant lærerne, og at det er fare for faglig isolasjon. Det er færre lærere, og de samme lærerne som jobber i skolen over flere år, dermed kan utviklingen blant lærerne stagnere. Noe som vil gå utover læringsutbyttet til elevene over tid.

2.5.1 Tilpasset opplæring

Tilpasset opplæring er noe som alle lærere og skoler skal jobbe med, og som alle elever har rett på. For at alle elever skal kunne oppnå måloppnåelse, er tilpasset opplæring viktig å jobbe med for læreren (Utdanningsdirektoratet).

For at tilpasset opplæring skal skje i de små skolene er det viktig at lærerne benytter seg av nettopp de mulighetene det gir å ha små klasser. I en liten klasse kan det være større mulighet for tilpasset opplæring, mulighet for mer variert undervisning, bedre kontroll over klassen, og mer tid til vurdering og planlegging av undervisning. (Utdanningsforbundet, 2011). Lærerne i den fådelte skolen vil ha bedre tid til hver enkelt elev, og kan dermed få en bedre oversikt over det faglige nivået til eleven. Det skal kunne skapes større trygghet i klasserommet ved gode relasjoner når det er få elever å skape relasjoner til for læreren. Det kan være lettere å ha tanker om hvordan man skal nå klassen, og kunne lage varierte undervisningsopplegg på grunnlag av hvor elevene ligger og hvordan de lærer.

Det viser igjen at det er læreren som er viktigste faktor for best mulig læring, det er helt opp til læreren om hun/han griper sjansen til å kunne utføre god tilpasset opplæring når handlingsrommet er så stort som det blir i en liten klasse.

.

3. Metode

Jeg brukte intervju som metode for å få mer informasjon angående hvordan det faktisk foregår ute i skolen. For å kunne få en bredere innsikt i hvordan det fungerer på en fådelt skole, mente jeg den viktigste måten var å reise ut på en skole og snakke med lærere som jobber i fådelt skole. Jeg intervjuet tre lærere på denne skolen.

3.1 Intervju som metode

Intervju er en av de mest brukte måtene å samle kvalitative data på. Det er en metode som kan brukes i de fleste tilfeller av innhenting av data, og man kan få gode og detaljfulle beskrivelser som kan komme til nytte (Christoffersen & Johannessen, 2012). Jeg valgte derfor å intervju lærere på en liten fådelt skole for å få informasjonen jeg trengte til min oppgave. Med tanke på at det var det faglige og sosiale på en liten skole jeg ville finne ut mer om mente jeg at de som har mest å si om nettopp dette temaet, måtte være lærere på en slik skole.

Når man bruker intervju som metode kommer man innpå primærkilden og får direkte svar fra kilden man undersøker. Man får virkeligheten foran seg, man kan spørre direkte om hvordan ting foregår og ved å sitte ansikt til ansikt med virkeligheten kan man få svar på det man ønsker.

Jeg valgte å bruke intervju fordi jeg mente det skulle dekke mine behov for hva jeg skulle undersøke og finne ut mer om. Intervju kan være en fin måte å komme frem til målet om hva man skal undersøke.

3.2 Hvordan intervjuene foregikk

Intervjuet foregikk på en fådelt skole som ligger på Østlandet. På forhånd hadde jeg laget en intervjuguide, som jeg delte inn i kategorier. Intervjuet ble gått igjennom semistrukturert ved at jeg hadde intervjuguiden som jeg skulle holde meg til, men jeg spurte ikke spørsmålene i den rekkefølgen jeg hadde skrevet, jeg hoppet litt frem og tilbake etter hva som passet best inn i samtalen. (Christoffersen & Johannessen, 2012).

Under intervjuet brukte jeg lydopptaker. Jeg noterte også på data for å slippe å måtte gjøre etterarbeidet med transkriberingen så omfattende. Det fungerte veldig greit, for da trengte jeg ikke skrive alt de sa, men noterte ned det viktigste. Så kunne jeg bruke lydopptaket til å få med alt de sa og skrive ned det jeg eventuelt ikke rakk å skrive under intervjuet.

Jeg informerte hvordan jeg skulle bruke informasjonen de ga meg, og hvordan oppgaven skulle gjennomføres. Forklarte at de var anonyme, at verken de eller skolens navn skulle nevnes i oppgaven.

Jeg analyserte intervjuene ved at jeg hørte på lydklippene og noterte det som jeg ikke fikk notert på data underveis. Deretter sammenfattet jeg svarene og noterte ned under kategorier. Dermed kategoriserte jeg svarene til der jeg mente de hørte hjemme. Etter jeg hadde fått sortert svarene og fått samsvar mellom det jeg hadde skrevet og det som lærerne sa, begynte jeg å se på ulikheter/likheter mellom hva lærerne svarte.

3.3 Pålitelig og troverdig?

Siden jeg har intervjuet tre lærere på samme skole vil jo svarene være deretter, jeg får ikke den bredden i svarene som jeg kunne fått om jeg hadde intervjuet flere lærere og fra forskjellige skoler. Siden jeg har intervjuet lærere i en fådelte skole om hvordan det er å være lærer mener jeg svarene er både pålitelige og troverdige for det jeg skulle undersøke, men resultatene er ikke nødvendigvis generaliserende for hvordan den fådelte skolen faktisk er i sin helhet. Det blir ikke selve virkeligheten som blir presentert, men representasjoner av den. Ut i fra at jeg har laget en intervjuguide som bygger på teori om fådelte skoler, har jeg fått se hva noen lærere som jobber i fådelte skole er enige eller uenige om når det kommer til teori om emnet, og derfor fått en pekepinn om hvordan de lærerne mener det er å være elev og lærer i den fådelte skolen.

4. Presentasjon av resultater

I dette kapittelet vil resultatene fra mine intervjuer presenteres, alle spørsmålene som det refereres til i videre tekst er hentet fra vedlegget. Vil dele inn kapittelet med underoverskrifter som viser til temaene i spørsmålsguiden.

4.1 Litt om skolen

På skolen har de 45 elever og 3,6 lærerstillinger + rektor som og har noe undervisning. Skolen er delt i tre, hvor 1.trinn og 2.trinn går sammen, 3.trinn og 4.trinn går sammen og 5.-7.trinn går sammen. Noe som vil si at skolen er tredelt. Denne inndelingen er ikke fast, og reguleres etter antall elever på trinnene.

4.2 Lærerperspektivet

Her ble lærerne spurt etter kvaliteter og utfordringer ved å være lærer og elev i fådelt skole.

4.2.1 Kvaliteter i det daglige arbeidet i fådelt skole

Innenfor spørsmålene som omhandlet lærerperspektivet var det stor enighet mellom de tre lærerne som ble intervjuet på flere områder. Da lærerne ble spurt om kvalitetene ved den fådelte skolen var ord som rolig tempo, kontakt og relasjoner ord som gikk igjen. Lærerne mener de har et roligere tempo og miljø enn det kan være på større skoler med flere elever og mer organisering. De mente det kunne være lettere å ha en god oversikt over elevene, skape relasjoner, og at de kjente alle elevene på skolen like godt. En annen kvalitet lærerne ser på som veldig verdifull er at alle lærerne kjenner alle elevene like godt, noe som de mener gjør det lettere å snakke med hverandre om elevene, og kunne hjelpe hverandre med å observere elevene sosialt og faglig. Det å ha tid til hver enkelt elev, og tid til å se alle elevene.

4.2.2 Utfordringer i den fådelte skolen

Da det kom til spørsmål om utfordringer var det to av lærerne som påpekte at de har et veldig sårbart miljø om det skulle bli store uenigheter mellom lærerne, noe som ville påvirke hverdagen på en negativ måte.

”Når vi har opptil tre forskjellige trinn i et klasserom vil det ikke alltid være like lett å lage undervisningsopplegg for alle trinn, som også skal undervises i samme klasserom” sa en av lærerne. Dette var noe alle tre lærerne nevnte som en utfordring. Elevene skal få undervisning tilpasset sitt trinn, og det å lage opplegg som treffer alle trinn, og som sikrer at elevene lærer det de skal innenfor de forskjellige temaer er en stor utfordring. Det kan være meget krevende for en lærer og tenke ut opplegg for opptil tre klassetrinn samtidig.

4.2.3 Klassestørrelse

Lærerne ble spurt om klassestørrelse, og om det hadde noen innvirkning på relasjonsbygging. Dette var lærerne veldig opptatt av på denne skolen. De var enige om var en stor fordel for å bli kjent med elevene, men en av lærerne var også opptatt av at det var viktig med flere trinn i samme klasserom når det er få elever på skolen for at det ikke skal bli for få elever å spille på i en klasse. Lærerne mente at det å være én lærer på få elever kunne være forutsigbart, trygt og gi store muligheter for å skape gode relasjoner og *se* alle elevene. De følte de så alle og enhver når det er så få elever i klassen, og lærerne føler at elevene også føler de blir sett i løpet av en dag. ”Elevene våre blir *sett* hver dag, og det tror jeg de sitter igjen med følelsen av at de blir og!” sa den ene læreren under intervjuet, og mente og at det var nesten uunngåelig å ikke gjøre det på skolen deres.

4.2.4 Nyutdanna lærere

Lærerne ble spurt om de trodde nyutdanna lærere med gode karakterer søkte seg til større skoler framfor små, men der var de litt delt i meningene. En lærer mente at det hadde ikke noe å si, og at man som nyutdanna helst vil søke seg til en skole som ligger på et høyt nivå. De andre lærerne mente at det hadde litt å si, men mente i grunn at nyutdanna lærere ofte bare søkte og tok den skolen de fikk jobb på. ”Det ligger litt prestisje i å være lærer for en stor klasse, mange som sier til meg at det må være så behagelig å ha en liten klasse fordi det blir færre utfordringer”. Læreren som har jobba i den fådelte skolen i mange år, mener forøvrig ikke at det er mindre utfordringer med mindre klasser.

4.2.5 Fagmiljø

Et aspekt som var ganske interessant å finne ut om, var om de syntes fagmiljøet ble bra nok når de er så få lærere på skolen. To av lærerne mener at alle som jobber der er vant med at de må jobbe alene, og ha alle fag selv. Den ene læreren mener at det er et krav til noen som

---

velger å jobbe i en fådelt skole at de kan ta alle fag, og like å jobbe alene. Det kan være utfordringer ved at alle lærerne må ha alle fag, for eksempel er denne læreren den eneste som ikke har vannskrekk av lærerne og må da ta svømming med alle elevene på skolen. En av lærerne mente at det blir litt få å diskutere med, lite påfyll fra andre, og at det er få som kan spille hverandre gode. ”Lærere som jobber i en fådelt skole må være sultne på å lære på egen hånd, og må derfor være flink til å reise på kurs, lese seg opp på forskning og lignende” mente den ene læreren.

4.2.6 Elevenes nivå

Lærerne ble spurt om de trodde elever fra små skoler hadde et forsprang når de kommer over i større skoler, også her var lærerne litt delt. En lærer mente at det var uavhengig om det var stor eller liten klasse, bare læreren er flink til å undervise og en god lærer. Mens de to andre lærerne var enige om at elevene kunne ha et bedre forsprang fordi de får bedre oppfølging på en mindre skole, men også de nevnte at det hadde mye å si om læreren var av god kvalitet, ellers ville ikke det nok ikke ha noen effekt. Men de får stadig tilbakemelding fra ungdomsskolen at elevene fra skolen deres er veldig faglig sterke.

4.3 Sosialisering

Det første de ble spurt om var om de ser elever som ikke har noen å leke med, og sliter med å identifisere seg med de andre i klassen. Her svarte de så å si det samme, de ser sjelden at noen ikke finner noen å leke med eller identifisere seg med. Elevene er flinke til å leke med elever på tvers av trinn om de ikke finner noen å identifisere seg med på egen alder. ”På skolen vår er det helt ok å leke med andre elever som er både yngre og eldre enn det de selv er”. Lærerne har sett tilfeller av foreldre som er så bekymra for at ikke barna får noen å leke med at de søker barnet sitt til naboskolen som er en større skole. Men stort sett er ikke dette noe problem, og de ser sjelden noen gå alene i friminutter, og de har lite mobbing på skolen.

4.3.1 Identitetsdannelse

Spørsmålet om elevene får utviklet sin identitet til det fulle svarte de at det var avhengig av hvor stort trinnet er. Hvis trinnet er veldig lite kan de bli noe hemmet med tanke på samspill med andre, få de kan spille på. ”Når gruppene er på 13-16 stk er det bedre, enda lettere å få utviklet identiteten sin, for de lærer så mye av hverandre” uttrykte den ene læreren. En fordel

med fådelt skole er at de lærer av hverandre fra 1.trinn til 7.trinn, mente lærerne. Voldsomt sprik i alder, men alle elevene har ulik kompetanse og det kan være en fordel. Elevene har fokus på å hjelpe hverandre, og det er lite konkurranse. Lærerne mente ikke det var vanskelig for elevene å utvikle sin identitet på skolen.

4.3.2 Aldersblanding

Lærerne hevder at aldersblanding i skolen er positivt ved at elevene får flere å identifisere seg med. Ikke alle elever ligger på samme stadiet, og derfor er det fint at de enten har noen yngre eller noen eldre de kan identifisere seg med. Andre positive sider ved aldersblanding er at når man gjennomgår noe for det ene trinnet kan noen elever i andre trinn ta til seg det som blir undervist, og omvendt. Elevene kan være svake eller sterke, og kan da følge undervisningen på det nivået de selv ligger på. Negative sider lærerne snakket på er at det blir et sprik i kunnskapsnivået og ferdighetsnivå, for eksempel fra den svakeste 5.trinnseleven til den sterkeste 7.trinnseleven. ”En av utfordringene er at alle elever skal føle mestring til enhver tid” mente den ene læreren. Aldersblanding fungerer på den måten at i noen fag som engelsk, norsk og matte har de hver sine bøker og hvert sitt opplegg i. I de andre fagene gjør begge eller alle tre trinnene det samme. Men i disse fagene brukes nivådeling. Ved aldersblanding kan det bli noe venting siden man skal gjennomgå for to trinn i samme klasserom. Aldersblanding har mye å si for elevenes sosiale utvikling, det å ha noen å strekke seg etter, og noen å sammenligne seg med. Elevene får en forståelse av hva de skal lære seinere, og innsikt i hva andre trinn driver med på skolen. Lærerne lager treårsplan, et eksempel på at treårsplan fungerer bra er når de skal ha mat og helse, da er det 3 år imellom så hele mellomtrinnet har det samtidig. De mener aldersblanding stiller store krav til organisering så læreplanen blir ivaretatt og elevene kommer gjennom det de skal.

4.4 Hva tenker lærerne rundt det å være elev i fådelt skole

Lærerne mener aldersblanding fungerer bra. En av lærerne nevnte det at 4.trinnselever hjelper 3.trinnselever for eksempel. ”At elever fungerer som hjelpelærere, og kan lære bort til de andre kan virke positivt for elevene, og styrke selvbildet. Det å lære bort lærer man også utrolig mye av” hevdet den ene læreren. To av lærerne mente ulempen ved aldersblandingen er tiden når elever på forskjellige nivåer skal ha forskjellig gjennomgang i samme klasserom av samme lærer.

Da lærerne ble spurt om elevenes faglige nivå blir påvirket av at de går på en liten skole var de veldig enige om at da var det i så fall i positiv retning, elevene får mye veiledning i forhold til strategier, og klarer å ivareta de godt.

4.4.1 Lærertetthet

Når det gjelder spørsmål om hvordan det er for elevene at det er en lærer på få elever, var det stort sett samsvar i svarene, og det som gikk igjen hos alle tre var at det for elevene er lettere å få hjelp av lærer, lettere å spørre etter hjelp med tanke på at læreren har færre å følge opp, og at de har gode relasjoner. En av lærerne påpekte at det kanskje ikke bare var bra at de fikk hjelp med en gang, for det kommer de ikke til å møte i ungdomsskolen hvor de kanskje ikke får hjelp i det hele tatt fordi læreren ikke rekker alle i løpet av timen. En av lærerne svarte at elevene får tettere oppfølging, noe som elevene vil merke om de bytter til en større skole. De ville merket forskjell på kommunikasjon og kontakt med læreren på en større skole mente lærerne. De mener elevene opplever at de har en lærer som vet hvordan den eleven lærer på best måte, og vet hva som fungerer for hver enkelt. I en fådelt skole er det helt naturlig at ikke alle elevene gjør det samme hver time.

Lærerne fikk spørsmålet om elevene har samme utgangspunkt som elever fra større skoler når de kommer over i ungdomsskolen, og da mente lærerne at de faglig sett har det samme utgangspunktet, men et litt annet utgangspunkt sosialt. Elevene er ikke vant med å være i store grupper, og skolen jobber mye med at elevene skal bli vant med å snakke i store forsamlinger.

4.5 Rammefaktorer

Når det gjelder rammefaktorer og om skolen deres er prioritert like høyt som de andre skolene i kommunen med tanke på bøker, oppussing og lignende, mente de at de ikke merker noe til det. De har sitt budsjett og hvis de setter opp det på en god måte, har de råd til både bøker og oppussing. De føler de har samme rammebetingelser som de større skolene.

4.5.1 Tilpasset opplæring

Under skolefaktorer ble lærerne spurt om tilpasset opplæring, og om det er lettere for de som har færre elever. Lærerne mente de hadde god oversikt over hver enkelt elev og hvordan

elevene lærer. Siden de er flere trinn i klasserommet blir det ofte nivådeling, og da er oppgavene som blir delt ut noen ganger såkalt åpne oppgaver hvor elevene kan svare ut ifra det nivået de selv ligger på. En av lærerne mener det er veldig naturlig at de får jobbet litt mer med tilpasset opplæring fordi de har tid til å hjelpe hver enkelt elev. Lærerne føler de har store muligheter for å nå frem til enkeltelevene ved at de har få elever og at det har gode relasjoner med elevene.

---

5. Drøfting av resultater i lys av teori

I dette kapittelet vil jeg se på resultatene fra intervjuene jeg har utført opp mot teorien som ble presentert i kapittel 2.

5.1 Klassestørrelse og lærertetthet

En ting som er gjengs hos de tre lærerne som ble intervjuet, og som kom igjen i svarene på flere spørsmål er at det har ikke noe å si om klassen er liten eller stor, bare læreren er av god kvalitet. Men at klassestørrelse har noe å si for at alle elever blir sett i løpet av en skoledag, og at læreren har bedre tid til å hjelpe hver elev. Under selve gjennomgangen av teoristoffet mener lærerne som ble intervjuet at det ikke har så mye å si hvor mange elever det er, men at de kanskje kjenner elevene bedre, og vet litt mer om hva de bør vektlegge i undervisningen. Under arbeid med oppgaver, fagstoffet og alt annet som foregår i en undervisningstime mente lærerne at det har veldig mye å si hvor mange elever det er i klassen for å kunne hjelpe elevene. Om det er 10 eller 20 elever vil du uansett undervise på den måten du mener er best for klassen, men selv om man underviser på samme måte, har man likevel bedre tid til å hjelpe elevene, noe som lærerne som ble intervjuet satte veldig stor pris på. Det å ha mulighet til å snakke med alle elevene i løpet av en skoletime. Lærerne var da ikke enige med John Hatties forskningsresultater som viser til at det ikke har så mye å si hvor stor klassestørrelsen er.

Funnene fra STAR-prosjektet i USA, som det står skrevet om i teoridelen viste til at elever som hadde gått i små klasser kunne få et faglig forsprang i motsetning til de som har gått i normalklasser. Lærerne som ble intervjuet får ofte gode tilbakemeldinger fra ungdomsskolen om at elevene fra deres skole ofte ligger på et høyt nivå. Men også dette vil preges av en lærer av god kvalitet, og at lærerne kan jobbe mer med god tilpasset opplæring.

5.2 Lærerkvalitet

I teoridelen har jeg referert til Karlsen som mener at en liten barneskole ikke kan rå over samme kompetanse som lærere på en større skole. Lærerne jeg intervjuet var litt delt angående temaet. To av lærerne mente fagmiljøet var godt nok, og mente at de som søker seg til fådelte skoler vet at de må beherske alle fag, og er klar over at man må jobbe en del

alene. Mens en av lærerne mente det ble litt få å spørre om hjelp, få som kan spille hverandre gode, men at kvaliteten på læreren hadde lite med hvor stor skolen var, og om det var mange eller få lærere. Det var enighet om at hvis læreren er av god kvalitet både faglig og didaktisk hadde det ikke så mye å si om de var mange eller få lærere, bare de er av god kvalitet. Læreren er jo en av de viktigste faktorene på skolen for at elevene skal få et godt læringsutbytte. Noe som er i samsvar med Hatties forskning, hvor han har forsket på hva som har mest å si for elevenes læring. Lærerne er enig med den forskning som sier at læreren er en av de viktigste faktorene for læring, noe som kanskje er enda tydeligere når trinnene har samme lærer i alle fag, i motsetning til de elevene som har forskjellige lærere som kan ha mer spesialisert fagkunnskap innenfor det faget de underviser i.

5.3 Sosialt

Lærerne ble spurt om elevene fikk sosialisert seg og utviklet sin identitet. Lærerne mente at ikke var noe problem at de var få elever i klasserommet. Her roste lærerne de aldersblandede gruppene mye på grunn av at elevene ligger ikke nødvendigvis helt på samme nivå som de andre på samme alder, og kan da fint leke med som er yngre eller eldre. Når det er så få elever som på denne skolen, fortalte lærerne at elevene lekte godt med både yngre og eldre elever, og fikk en fin kompetanse på å leke med alle, og får en litt annen relasjonskompetanse. Både Frønes (2006) og Berg-Olsen (2012) mener at det er fint at elevene leker med barn som er eldre og yngre, med tanke på å finne noen å identifisere seg med. Også det å lære seg hvordan man blir en god relasjonsbygger, og skape gode barn til barn-relasjoner er viktig og kan være en styrke i aldersblandet gruppe.

Selvfølgelig kan det være greit at det er mange elever, så det er flere å leke med og større mulighet for å finne noen lik seg selv, men når man er barn så kan det også være de ulike personene du møter som vil være med å forme din identitet. Lærerne på skolen jeg intervjuet syntes ikke dette var noe problem, det er ytterst sjeldent at de ser elever som ikke finner lekekamerater på skolen. Funnene i undersøkelsen min understøtter ikke Nordahls forskning som sier at elevene er i en sårbar situasjon når det er få jevnaldrende elever.

5.4 Faglig

Lærerne ble spurt om hvordan det faglige nivået til elevene ble påvirket av å gå på en liten skole. De mente at nivået blir påvirket i positiv retning, og at lærerne kan tilrettelegge litt mer for hver elev, og kunne gi mer veiledning angående læringsstrategier. De mener at elevene kan få mer hjelp, fordi det er større lærertetthet.

Muligheten til å drive med tilpasset opplæring kan være større når man har mindre klasser. Utdanningsforbundet (2011) har i et temanotat uttalt at læreren har bedre tid til å planlegge varierte undervisningsopplegg, og at de har bedre klasseromskontroll. Dette er lærerne jeg intervjuet stort sett enig i. De mener de har bedre kontroll på hvordan elevene ligger an, fordi de mer har tid til hver enkelt, og det at de har aldersblandede grupper kan være en fin mulighet for elever som enten ligger litt bak, eller litt foran sine jevnaldrende. Da er det mulighet for å kunne følge med på undervisningen som gis til de som eldre eller yngre.

Lærerne kjenner elevene sine godt, har færre elever de skal hjelpe i løpet av en time, og kan fordi de har færre elever ha god oversikt over hvordan elevene ligger an faglig. Så klassestørrelse har noe å si for mulighet til å drive med bedre tilpasset opplæring ved at lærer har bedre oversikt og færre elever.

6. Oppsummering

Etter å ha jobbet med oppgaven har jeg fått et greit innblikk i hvordan den fådelte skolen er, og hvordan det er å være lærer på en mindre skole. Selv om det kanskje ikke er fasitsvaret på hvordan alle fådelte eller mindre skoler er, vil noe av resultatene fra den empiriske oppgaven være noe man kan se på de fleste små skoler. Det var dette jeg gjerne ville finne ut litt mer om, om den fådelte skolen er god nok og om elevene og lærerne trives, er fornøyde og får samme kvalitet både faglig og sosialt som på en større skole

Klassestørrelse og kvalitet har vært stikkord gjennom hele oppgaven. Både forskning og det jeg har fått vite i intervjuer er at under den teoretiske gjennomgangen av fagstoff er ikke størrelsen på klassen så viktig, men under selve undervisningen og planlegging er klassestørrelse en viktig faktor ved at de har færre elever i fådelt skole. En viktigere faktor er at læreren er av god kvalitet. På en fådelt skole kan det være ekstra sårbart hvis læreren ikke holder mål, det er veldig vanlig at man har samme læreren i alle fag, har man da en lærer som ikke er flink faglig og didaktisk kan det gå utover læringsutbyttet til elevene. Lærere som søker seg til en fådelt skole bør være forberedt og kapabel til å undervise i alle fag, og også forberedt på å måtte jobbe mye på egenhånd.

Elevene på en fådelt skole har færre elever som er jevnaldrende, men likevel kan de få god relasjonskompetanse ved aldersblanding, og lære seg til å leke og smahandle med alle uavhengig av alder. Elevene kan da kanskje finne noen å leke med som er på samme stadiet som en selv. Det er store forskjeller på utviklingsgraden på elever i en klasse, og da kan aldersblanding være en fin måte å arbeide på.

Når det kommer til det faglige virker det til at elever får tilstrekkelig god nok faglige kompetanse. På en fådelt skole har de færre elever, og dermed bedre mulighet for å drive tilpasset opplæring. Lærerne har store muligheter for å skape gode relasjoner til elevene, kunne ha en god oversikt over nivået til elevene og ha mer tid til hver enkelt elev.

For å svare på problemstillingen min om hvordan det er å være lærer i fådelt skole, og hvordan lærere oppfatter den faglige og sosiale kvaliteten på opplæringen, så virker det ikke til å være så store forskjeller på verken det sosiale eller faglige på fådelte skoler kontra større skoler. Snarere tvert i mot, i hvert fall på skolen jeg intervjuet lærere på. Det virker veldig

fint å være lærer i fådelt skole hvis man liker å jobbe mye på egenhånd, er innstilt på å undervise i alle fag, og liker utfordringer ved å undervise flere trinn i samme klasserom.

Det ser ut som det er fint å være både elev og lærer i fådelt skole, og at det skapes gode relasjoner mellom alle elever på skolen og med de andre lærere. Det virker til at både lærere og elever stort sett har positive opplevelser rundt fådelt skole. Elevene ser ut til å ha tilstrekkelig opplæring både faglig og sosialt, og ser ikke ut til å hemmes noe særlig ved at de er få elever, men scorer godt sosialt med tanke på at elevene lærer seg å danne relasjoner med de elevene som er på skolen. De lærer å tilpasse seg andre, og får god relasjonskompetanse ved at de må bli kjent på tvers av trinn.

Undersøkelsene mine understøtter Solstads forskning om bygdeskolene, og det virker som den fådelte skolen er god nok både faglig og sosialt!

7. Litteraturliste

Berg-Olsen, A. (2012). Aldersblanding som læringssystem. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, nr. 5-2012 (s. 361-372). Oslo: Universitetsforlaget.

Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag AS.

Frønes, I. (2006): *De likeverdige: Om sosialisering og de jevnaldrendes betydning*. Oslo: Gyldendals akademiske.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning. A Synthesis of Over 800 Meta-analyses Relating to Achievement*. New York: Routledge.

Nordahl, T. (2002). *Eleven som aktør: Fokus på elevens læring og handlinger i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Nordahl, T. (2007). *Elever i og fra små og store skoler: Presentasjon av kartleggingsresultater i en kommune*. Høgskolen i Hedmark. Rapport nr. 4 – 2007. Elverum: Høgskolen i Hedmark.

Nordahl, T & Manger, T. (2010). Samhandling, kommunikasjon og engasjement. I Lillejord, S., Manger, T., & Nordahl, T. (Red.), *Livet i skolen 2: Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet* (1.utg., s. 65-99). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.

Rasmussen, J. (2004). *Undervisning i det refleksivt moderne: politikk, profession, pædagogikk*. København: Reitzel Forlag.

Solstad, K. J. (1978). *Riksskole i utkantstrøk*. Oslo: Universitetsforlaget.

Solstad, K. J. (2009). *Bygdeskolen i velstand-Noreg: Om endringer i skolestrukturen i spreitbygde kommunar i perioden 1980-2005*. Vallset: Oplandske Bokforlag.

Utdanningsdirektoratet. (2013). *Veiledninger til Kunnskapløftet*. Tilpasset opplæring. Lokalisert på:

<http://www.udir.no/Lareplaner/Veiledninger-til-LK06/Veileder-fremmedsprak-cont/Undervisningsveiledning-til-lareplan-i-Fremmedsprak/Hoyremeny/Tilpasset-opplaring/>

Utdanningsforbundet. (2011). *Klassestørrelse og læringsutbytte, hva viser forskningen.*

Temanotat 3-2011. Lokalisert på:

<https://www.utdanningsforbundet.no/Hovedmeny/Grunnskole/Publikasjoner/Temanotat/Temanotat-32011-Klassestørrelse-og-laringsutbytte--hva-viser-forskningen/>

Aasen, J (2003): *Flerkulturell pedagogikk – en innføring*. Vallset: Oplandske Bokforlag

8. Vedlegg

8.1 Intervjuguide

Hvor mange elever er det på skolen?

Hvor mange lærere?

Hvilken måte er skolen fådelt?

Lærerperspektiv

Kan du si noe om hva du mener er de beste kvalitetene ved en fådelt skole?

Hva mener du er de største utfordringene ved en fådelt skole?

Kan du si noe om hva du tenker at størrelsen på klassen betyr for å skape gode relasjoner til elevene?

Hva mener du er den største fordelen med å være én lærer på få elever?

Tror du de ”beste” lærerne søker seg til større skoler for mer utfordring?

Hvordan er fagmiljøet, blir det for få lærere?

Hvilken effekt tror du det har at klassestørrelsen er liten kontra stor?

Det er skrevet at elever fra små skoler som har hatt en lærer av god kvalitet kan ha et forsprang når de kommer over i ungdomsskolen osv., hva tenker du rundt det?

Sosialisering

Ser dere ofte elever som sliter med å finne noen å identifisere seg med i klassen, noen å leke med eller som til og med bytter skole pga. at de ikke finner kamerater i klassen?

Mener du elevene får utviklet sin identitet til det fulle, eller blir de hemmet på noen måte ved at de ikke har så mange å måle seg opp mot som er jevnaldrende?

Hva mener du er positive og negative sider ved aldersblanding i klasserommet?

Hvordan fungerer aldersblandingen i praksis?

Elevperspektivet

Hva tror du er fordeler eventuelt ulemper med aldersblanding med tanke på elevenes skolehverdag?

Blir elevenes faglige nivå påvirket på noen måte av å gå på en liten skole?

Hva mener du det har å si for læringen for elevene at det er få elever på en lærer?

Har elevene samme utgangspunkt som elever fra større skoler når de kommer over i ungdomsskolen? Hvorfor det tror du?

Rammefaktorer

Merker dere noe til om rammebetingelsene er dårligere hos dere enn andre skoler i kommunen som er større? Er dere lavere prioritert med tanke på bøker, oppussing og lignende?

Får dere jobbet mer med tilpasset opplæring for alle elever enn de får på større skoler, eller er det like vanskelig å få til god tilpasset opplæring på små skoler og?